

ANJA KOVAČIČ

Peter Opeka, ostani z nami

Uvod

Če nekdo tvega, a se tega ne zaveda, to ni herojsko. Pri pravem tveganju se zavedaš nevarnosti, veš, da lahko propadeš, a kljub vsemu vztrajaš in greš naprej.

PETER OPEKA

Pred petintridesetimi leti je prvič stopil mednje. Na smetišče, kjer so v raztrganih improviziranih šotorih prebivale družine z deset in več otroki. Med ljudi, na katere je človeštvo pozabilo. Med tiste, ki so se v prestolnico zatekli v iskanju boljšega življenja, a jih je ta neusmiljeno pahnila na svoje obrobje, v še globljo revščino.

Nepremišljeno bi bilo reči, da je zgolj tvegat – herojsko jim je podaril svoje življenje. Še vedno jim ga posveča in se nesebično bori – z njimi in zanje. Proti brezupu in revščini. Proti sistemskim krivicam, brezbriznosti politike in celo nezprosni posledicam podnebnih sprememb.

Ostaja z njimi. Tam, kjer so se rodili. Tam, kamor je bil (v)poklican.

Ne počiva, ne odneha in se nikdar ne ustavi. Ni sile, ki bi mu lahko zvezala roke. Že več kot petdeset let vztraja na Madagaskarju – četrtem največjem otoku sveta, razpetem v Indijskem oceanu ob obalah južne Afrike. V deželi, kjer bujne naravne lepote, od mističnih kruhovcev do igrivih lemurjev, le za trenutek prikrijejo brutalno resnico: korupcija, revščina in brezizhodnost so še vedno vsakdanjik milijonov.

A tam, kjer drugi vidijo le bedo, on prepozna izzive. Vsak dan znova išče načine, kako obvarovati življenja in ljudem vrniti upanje. Jih naučiti, da so vredni več. Da imajo pravico

dihati. Pravico živeti. Vrača jim dostojanstvo, skrbi, da si pridobijo znanje, da delajo, zaslužijo in svoje življenje usmerjajo modro. Uči jih preživetja v svetu, kjer vladata lakota in brezup. V svetu, kjer jih na vsakem koraku prežemata samota in občutek nepomembnosti. V svetu, ki ga, kot pravi slovensko-argentinski misijonar, vodijo najpremožnejši – tisti, ki ostajajo slepi za trpljenje sočloveka, umirajočega tik pred njihovi vrati.

Poleti 2023 se je zgodba Petra Opeke dotaknila tudi mene. Na Madagaskar sem se odpravila s posebno misijo – napisati knjigo. Ne romana ali tipične biografije. Na papir sem želela preliti vsa doživetja in pogovore z ljudmi, s katerimi sem stakla pristne vezi. Vse misli, ki se ne morejo roditi med bežnim srečanjem. Sanjati sem začela 8. septembra 2023, ko je Peter Opeka sprejel mojo prošnjo in mi uresničil željo, da vstopim v njegov svet. V preprost vsakdan, kjer se z ramo ob rami bori z revnimi družinami, utrujenimi delavci in lačnimi otroki. V svet, v katerem kljub vsakodnevnim izzivom poskuša ostati iskren in resničen.

Povabil me je, da odkrijem resnico, o kateri tako rad pripoveduje širnemu svetu. Ponudil mi je sočutje in ljubezen. Rekel, naj pridem, pogledam in spoznam – brez leporečenja.

»Samo resnica osvobodi človeka,« mi v glavi še zdaj odzvanja zadnji stavek elektronske pošte, na koncu katere se je podpisal, kratko in preprosto – *Pedro¹ Opeka, misijonar.*

Ne samo, da živi za svoje ljudi, zanje se nesebično razdaja. In mednje je spustil tudi mene. Hvaležna in počaščena sem, da me je sprejel v svet ljubezni, radosti in veselja, še več, odprl mi je vrata v duhovni svet Jezusa Kristusa. Najverjetne-

1 | Peter Opeka se je rodil 29. junija 1948 v Buenos Airesu v Argentini staršem slovenskega rodu. Nadeli so mu ime Pedro Pablo Opeka, toda v Sloveniji ga vsi sorodniki že od malega nazivajo z imenom Peter oziroma Petrček. V knjigi je tam, kjer o njem govorijo Malgaši, imenovan kot Pedro, v delih, kjer ga naslavljamo družina in jaz, pa Peter. (Vse opombe v knjigi so avtoričine.)

je je začutil mojo iskrenost. Že na začetku sem mu povedala, da nisem verna, a je uvidel, da spoštujem vse in vsakogar.

Sprejel me je v malgaško družino, kjer sem pustila svoje srce in spoznala iskreno ljubezen, tisto nedolžno in pristno. Ljubezen, ki jo Petrček izpod Poljan – tako ga ljubkovalno še danes kličejo njegovi domači – seje med Malgaši. Slovensko ljubezen, ki je vzknila v Italiji, se rodila v Argentini in žanje sadove ne samo na Madagaskarju, temveč po vsem svetu. Slovensko-argentinskega misijonarja ne zanimajo le verniki, pomembni so mu ljudje. Tisti sočutni, ki vidijo, slišijo, dojemajo in razumejo. Hvaležen jim je, ker ga podpirajo in mu pomagajo na poti ljubezni, ki se vije do najranljivejših in najbolj neprivilegiranih.

Zapisala sem Petrček. Zakaj? Ker iz tega malega Petrčka izvira najpristnejši duh Petra Opeke. To sem začutila, ko sem se z Madagaskarja vrnila domov in stopila na domačijo Maroltovih. Tja, kjer je odraščala Petrova mama Marija, ki mu je vero položila že v zibelko. Z njo rešuje življenje Malgašev, ki mu vračajo ljubezen, cenijo njegov trud in želijo, da za vedno ostane z njimi.

Ker si želim, da Petra spoznate takšnega, kakršnega sem začutila in slišala, sem večinoma ohranila njegov način govora, njegovo iskreno staro slovenščino, ki sta ga je naučila mama Marija in ata Alojz. Ponekod se bodo iz besedila zaiskrile stare slovenske kmečke besede.

Peter Opeka je zaradi svoje človečnosti in sočutja včasih prej terapevt kot pridigar. Naj bo duhovnik, poslan od Boga, Jezus Kristus na Zemlji ali Sveti Duh – vsak ga imenuje po prepričanju, ki mu je najbližje. A največ zagotovo šteje to, da je na Madagaskar prišel pomagat ljudem v stiski. Njegova podoba ima toliko obrazov, kot je posameznikov, ki so prišli v stik z njim. Zame je ob vsem tem eden največjih ljudi, kar sem jih kdaj spoznala.

Petrov pogled izžareva posebno toplino. Iz oči mu veje nežna ljubezen, objemajoča vse, ki ga potrebujejo. Toda njegov pogled je več kot samo to, je svojevrsten dotik, za katerega fizična bližina ni potrebna.

V Akamasoi vrednosti ne nosijo samo besede, temveč tudi pogledi, objemi in dejanja domačinov. V njihovem gostoljubju sem preživela nepredstavljenih, čudovitih in nepozabnih dvanajst dni. Z malgaškimi otroki. In Petrom Opeko. Misijonarjem, ki natančno ve, zakaj že vse življenje tvega.

Knjigo v celoti posvečam čudovitim ljudem, prijateljem iz mesta Akamasoa, ki so me toplo sprejeli medse in me naučili najpomembnejše lekcije življenja. Naj bodo njihove zgodbe vir navdiha in spodbude vsakemu bralcu, da odkrije resnično bogastvo dragocenega življenja, ki se skriva v medsebojni pomoči, sočutju in ljubezni.

MADAGASKAR

Središča, kjer deluje

Humanitarno združenje Akamasoa

45°

50°

15°

15°

20°

20°

25°

25°

Mozambiški preliv

Indijski ocean

0 100 200 300 km

45°

50°

Prvi dan in že se poslavljam

Nismo vladarji, služabniki smo. Tako v državi kot v cerkvi.

Tako na ulici kot v družini.

PETER OPEKA

Visok, pokončen in samozavesten. Nasmijan. Svetel. Siv in urejen. Z urnim, dolgim in odločnim korakom stopi predme. Iztegne roke in me objame.

»Anja, dobrodošli pri nas!«

Močan stisk in globok iskriv pogled. Toplina. Svetloba. Ljubezen. Moč in volja. Skoraj nekakšen nadčlovek. Energija, ki se je ne da zatajiti. Objem kot toplina sonca in dotik, ki te napolni. V očeh globoka modrina, ki te odpelje v neki drug svet.

»Anja, vedite, da tega nisem omogočil še nikomur drugemu. Ne vem, zakaj, ampak zaupam vam. Spoznajte otroke, bodite z njimi in razširite besedo o tem, kako živijo. Upam, da ste tu, da jim pomagata.«

V roko mi stisne ključke mojega začasnega stanovanja.

»Otroci vam bodo pomagali znositi stvari v sobo, potem pa pridite v jedilnico na kosilo.«

Vse se dogaja s takšno naglico, da nimam časa dojeti, koga sem spoznala in kako me je sprejel. Zato v mislih vse skupaj še enkrat podoživim.

Tisti dan sem bila povsem mirna. S sproščenim dihom in enakomernim bitjem srca sem s svobodnim nasmehom na obrazu čakala na trenutek, da ga bom končno spoznala.

Na Madagaskar sem priletela brez predstave, kakšen je, brez pričakovanj, kakšen bo. V odsotnosti misli o tem, kaj bom občutila, spontana in sproščena, kot da bom spoznala povsem navadnega človeka – kar Peter Opeka zagotovo ni.

Bilo je sončno oktobrsko jutro, ko sem mu pisala na WhatsApp, da bi rada že nekaj dni prej kot načrtovano prišla k njemu v Akamasoo. Dovolj mi je bilo turističnega pohajkovanja po Madagaskarju. Vožnje po cestah, kjer namesto lukenj zevajo jame. Raziskovanja kontrastov, kjer se divja lepota narave prepleta s surovostjo vsakdana.

Ob obalah Indijskega oceana se raztezajo osamljene peščene plaže. Tam valovi nežno božajo zlato obrežje, na katero morje naplavlja plastične ostanke razvitega sveta, v notranjosti pa tropski gozdovi skrivajo nešteto endemičnih vrst rastlin in živali. Obiskala sem majhne obmorske vasice, se sprehajala po peščenih stezicah, ob katerih so se otroci v senci, stran od žgočega sonca, igrali v bližini mater, ki so budno pazile nanje med pripravljanjem kosila.

Dovolj sem imela nemočnega opazovanja nekoč kristalno čistih rek, ob katerih so se vrstile umazane podobe – domačini, sklonjeni nad vodo, množično perejo perilo, ki ga nato razgrnejo čez ogromne kamnite bregove, segrete od sonca. Medtem ko se sicer čista, toda obrabljena oblačila sušijo na razbeljenih skalah, reka odnaša ostanke milnice. Madagaskar ni le kraj, ki ga opazuješ – je otok, ki se ti vtisne v dušo, s svojim vonjem, zvoki in zgodbami, vkopanimi v rdečo zemljo.

V Antananarivu, malgaški prestolnici s štirimi milijoni prebivalcev, ki ji vsi krajše rečejo Tana, sem preživela tri dni. Želela sem videti razliko med novim svetom, ki ga je ustvaril Peter Opeka, in resničnostjo, iz katere k njemu bežijo domačini. A še bolj sem hrepenela po tem, da spoznam Petra, da preživim nekaj časa z nekom, o katerem do prihoda na veliki afriški otok niti nisem veliko vedela.

Približno sem se zavedala, kdo je in kaj počne, nikakor pa me njegovo delo takrat še ni tako zelo prevzelo, da bi si želela izvedeti vse o vsaki pedi njegovega življenja. Zakaj? Hmm ... Pravzaprav ne vem. Od nekdanj sem imela – brez posebnega razloga – odpor do stvari, ki sodijo pod okrilje Cerkve in imajo verski pridih.

Draga Anja, lahko pridete v soboto. Semkaj, v vas ob smetišču. Sporočite, v katerem hotelu boste, in poskušali bomo poslati voznička, če ne bo drugih nujnih potreb. Ostanemo v povezavi.

Sobota. Samo nekaj ur nas še loči od – za prebivalce Akamasoe – najpomembnejšega dne v tednu. Od nepozabnih trenutkov, ko me sprejmejo v najožji krog misijonarjeve malgaške družine. Hotel v Tani, kamor me pride iskat voznik Maurice, je petnajst minut vožnje stran od Akamasoe.

Nasmejani obrazi, ki me spremljajo z ulice, ko se z Mauriceom v Petrovem avtomobilu peljeva proti mojemu novemu začasnemu domu, mi sporočajo, da prihajam nekam, kjer mi bo lepo. Vsi poznajo Petrov avto in že od daleč, ne da bi vedeli, ali je on sploh v njem, prijazno pozdravljajo in mahajo. Topel občutek me prevzame, ko se zavem, da mi naklonjenost izražajo ljudje, ki me ne poznajo. To je prvi znak, da je med njimi res dobrodošel prav vsak.

Pri vratih me pričaka *mademoiselle* Bao, gospodična Bao, kot jo kliče Peter. Njegova desna roka, pomočnica, finančna ministrica, predsednica – nešteto imen se je drži – predvsem pa močna ženska, ki mu že več kot dvajset let stoji ob strani.

Toplo me sprejme in me povabi na vrt, kjer se igrajo najmlajši. Pritečejo k meni in mi, namesto da bi potrpežljivo čakali na sladkarije, kot se navadno zgodi pri otrocih, v trenutku znosijo prtljago iz avtomobila. Še preden se zavem, kaj se dogaja, so moje stvari na dvorišču. Tako pač je tu. Človek človeku človek. In predvsem prijatelj.

Kar malo nerodno mi je zaradi količine stvari, ki sem jih prinesla s seboj. Najverjetneje sem na pot vzela več, kot oni sploh premorejo.

»Anja, pridite jest!«

Slovenske besede iz malgaških ust me pokličejo k prvemu skupnemu obroku. Vsi mirno in tiho sedijo za mizo. Čakajo, da dekleta prinesejo lonce s hrano. Riž, juha iz zelene zelenjave, morda celo iz solate, ribe, za sladico pa še banane. Jedla sem skromno, z mislijo, da lahko tako drugi dobijo več.

»Če želite, lahko greste po kosilu z mano na pogreb. Ljudje tukaj v Akamasoi pogosto živijo sami. Njihovi sorodniki so ostali v oddaljenih vaseh, od koder so posamezniki pribežali v iskanju boljšega življenja. Ves čas se trudijo preživeti in mi jim seveda pomagamo, ampak ko umrejo ... Takrat pride iz vasi na pogreb vsa družina, ki me prosi za pomoč.«

S polnim trebuhom se pod žgočim opoldanskim soncem z avtomobilom odpeljeva na pogreb.

»Že davno so me prosili, če bi se lahko poslovil od gospoda in ga pokopal. Takrat sem jim obljubil, zdaj nimam izbire.«

Pripeljeva se do pokopališča, kjer ob pokojniku v odprti krsti, zbiti iz lesenih desk, sedijo njegovi najbližji. Parkirava v senci dreves, ki dajejo Akamasoi prav poseben čar, in stopiva do žalujočih. Pred vhodom na pokopališče naju čaka približno dvajset ljudi. Takoj me povabijo medse, Peter pa mi s krenitno pokaže, naj ostanem v njegovi bližini. Stopim v zadnjo vrsto, konec koncev sem nepovabljena, a očitno dobrodošla gostja. Pristopijo do mene, me obkrožijo, da se ne čutim odrinjene, in me priključijo k žalovanju.

»Zanje je posebna čast, da je na pogrebu prisoten bel človek, ki je povrh vsega prišel z mano,« mi pove Peter.

Nihče ne joče. Nihče ne hlipta. Pogledam po obrazih, ki nemo strmijo v Petra, ko se od umrlega poslavlja z molitvijo in toplimi mislimi. Ne razumem niti besede, a čutim pomirjujočo nežnost v njegovem glasu. Ozrem se naokoli in zagledam

starejšega gospoda. Njegove oči postajajo solzne, res mu je hudo. A ostaja močan, ko žalost preplavi njegovo lice.

Peter pokropi rajnega. H krsti pristopi starejši moški in pozove še enega, naj mu pomaga dvigniti pokrov. Poneseta ga nad krsto in jo prekrijeta. Moški v desni roki drži kladivo, z levo pa prime debel žebelj in ga z dvema udarcema zabije v leseno krsto. Nato še drugega. Pri tretjem pomaga tudi Peter. Hitro premeri krsto, preveri robove pokrova in ga popravi, da bo ravno nameščen.

Sonce visoko na nebu močno pripeka. Nad nami se bohotijo visoka drevesa z bujnimi krošnjami, polnimi dišečih vijoličastih cvetov. Skozi veje začutim njegovo moč – moč afriškega sonca. Ja, v Afriki sem, a se tega niti približno ne zavedam. Kot nekakšna oaza sredi vročega otoka je Akamasoa. Veter nežno pihlja in pomirja prisotne. Znašla sem se v svetu kontrastov.

Ko zabijejo še četrti žebelj, zapojejo. Molitev v pesmi – kako nežno zveni. Začutim bolečino prisotnih, zato ne želim gledati naokoli. Osredotočim se na trenutek, poslušam blage Petrove besede in po licu mi polzijo solze. Kar tako, same od sebe. Njihova žalost me ponese k spominom na moje pokojne.

Pogreb je preprost, obred kratek. S pesmijo ga pospremijo na zadnjo pot po terasasto urejenem pokopališču do skromnega groba, kjer je že pripravljen majhen betonski križ. Peter ga pokropi še drugič. Ko ga spustijo k počitku, še enkrat zapojejo. V tistem trenutku se zavem, da se moram čim hitreje navaditi na nenehno prisotnost molitve. Če sem se je tako dolgo izogibala oziroma je nisem vključevala v svoj vsakdan, je zdaj čas, da vero skupaj z molitvijo sprejmem. Tako globoko jo čutijo. Pojejo iz vsakega kotička srca in duše. Umaknemo se, da krsto zakopljejo, in skromno slovo je končano. Nobenega cvetja, nobene odvečne navlake ni – pokopališče je tiho in skromno.

»Te terase so bile enkrat že povsem polne. Grobove smo morali izprazniti in vse pokojne premestiti v skupinsko grobnico, da imamo prostor za nove. To je eno od štirih pokopališč v Akamasoi,« mi pojasni Peter, ko obkrožena z najmlajšimi hodiva proti avtu.

Pripoveduje mi, kako otrokom, ki se vedno zgrnejo okoli njega, predstavlja očeta, dedka, strica, ki jih nikoli niso imeli ali poznali. Nudi jim toplino in daje ljubezen, saj bi jih rad naučil pomena in vrednosti bližine sočloveka.

Pri avtu nama naproti priteče Voahirana, najstnica, ki jo je Peter izbral za mojo spremljevalko. Kadar bo le lahko, bo ob meni, pomagala mi bo pri sporazumevanju.

»Anja, Anja!«

Srečna, da me ponovno vidi, mi steče v objem in mi hiti razlagat, kako je s sestro prala perilo.

»Sobota je dan za pranje perila,« mi pojasni Peter in pove, da je njena sestra odgovorna za prodajo tekoče vode na eni od točk v mestu.

»Greš z nama malo naokoli, da Anji pokažem, kje živimo?« jo vpraša Peter.

Oči se ji zaiskrijo, sede v avto in se odpelje z nama najprej proti hostlu, potem pa še v sprejemni center.

Peter parkira pred vhodom, in ko se nameniva proti vratom, se začno od vsepovsod k njemu zgrinjati ljudje. Ponovno. Očitno bo tako vedno in povsod. Neverjetno je in skoraj nepredstavljivo. Ne samo najmlajši, temveč tudi ženske, takšne z otroki v naročju. Otroci prav tekmujejo, komu ga bo uspelo prijeti za roko.

Prispeva v sprejemno sobo.

»Rad bi vam pokazal prostor, ki si ga urejam, da bi bil bližje ljudem, ki prihajajo, in da bi lahko z njimi preživel več časa. Kot ste videli, je moj dom malce oddaljen od sprejemnega centra.«

Želi si, da bi to postalo njegovo začasno prebivališče, kjer bo v neposredni bližini obupanih Malgašev, ki se zatekajo k njim, iskal odgovore na vprašanja, ki se še porajajo v njem.

Na stežaj odpre vrata, sede za mizo in soba se v trenutku napolni. Ljudje so namreč stali pred vrati v pričakovanju sprejema.

Med vsemi prisotnimi, ki upajo na nekaj besed s Petrom, je tudi šestintridesetletna mama s štirimi otroki.

»Oče in mož sta ji umrla. Ostala je sama z otroki in nima kam. Prišla je iz petsto, šeststo kilometrov oddaljene vasi in rada bi ostala tu, v Akamasoi. Samo en dan je tukaj in je že prepričana, da bi rada z nami začela novo življenje. Pravi, da je takoj začutila mir, ljubezen in da je svet tukaj lep.«

Takšnih zgodb je vsak dan na desetine.

»Ne štejem več, koliko ljudi sem spoznal v sprejemnem centru. Kadar le lahko, kadar mi čas dopušča, jih obiščem. Zavedam se namreč, da potrebujejo boljšo obravnavo. Rad bi nekaj časa živel z njimi, zato si gradim ta začasni dom.«

Pol stoletja je že tu, a pravi, da je stanje v državi vedno slabše. Voda na otoku je vse bolj onesnažena. Smeti so ukoreninjene v zemlji. Reke in jezera so umazani, ljudje pa se kljub temu umivajo v njih, tam pomivajo posodo in perejo oblačila, nekateri v tej vodi celo gojijo zelenjavo.

»Kakovostno hrano uvažajo Indijci, ki znajo trgovati in poslovati, zato Malgašem postavijo skoraj nedostopne cene. Domačini ne znajo sklepati kupčij. Če bi bili lastniki trgovin Malgaši, bi posel hitro propadel. Domačinom bi posojali izdelke, ti pa jim jih nikoli ne bi vrnili. Tako denar na Madagaskarju še vedno obračajo tujci.«

Velike trgovske centre, pravi, imajo v lasti Francozi. Tam kupujejo bogatejši. Cene so po njegovih besedah višje kot v Sloveniji. Preden sem prišla k njemu v Akamasoo, sem nekaj osnovnih živil kupila – najverjetneje – ravno v teh »francoskih«

nakupovalnih središčih, kjer so me dejansko presenetile »naše« cene.

Peter mi z neverjetnima potrpežljivostjo in vnemo pripoveduje malo o tem, malo o onem – skratka o vsem, kar mu pride na misel – da bi dobila pravo sliko o državi, v kateri sem se znašla. Veliko stvari želi povedati, časa pa nimava veliko, zato mu misli skačejo s teme na temo.

»Na Madagaskarju je bilo pred petdesetimi leti več belih duhovnikov kot lokalnih. Danes sem edini belec,« se zamisli. »Ko grem k maši v kakšno drugo cerkev kot gost, ljudje sicer spoštljivo poslušajo lokalnega župnika, ampak potem čakajo še tudi na selfie z mano.«

In v isti sapi nadaljuje ...

»Ti ljudje se pobijajo med seboj, ropajo, ugrabljajo, izsiljujejo ... Danes sem v drugi državi, nisem več na Madagaskarju, kamor sem prišel. Nisem poražen, ne počutim se tako. Delam s tistimi najbolj obubožanimi, ki so izločeni iz družbe. Če bi država karkoli naredila za izboljšanje stanja, jih ne bi bilo toliko, ampak očitno ji to ni v interesu.«

Skrajna revščina, ki se po Madagaskarju vali hitreje kot dim nastavljenih požarov, je k Petru pripeljala funkcionarje iz dvanajstih občin. Prišli so s prošnjo, ali bi lahko pri njem, v njegovi športni dvorani v Akamasoi, organizirali državno košarkarsko prvenstvo. Zakaj? Ker je to edina primerna dvorana. Največja, najnovejša in najbolj urejena. In predvsem dovolj velika za prireditev takšnega kova.

Na ulici pred domom ga čaka ženska, ki je prišla prosit za pomoč pri operaciji. Na vratu ima ogromno bulo, izrastek, zaradi katerega komaj požira. Ko pogoltne, se bula skupaj s slino premakne po požiralniku. Najprej navzdol in potem počasi nazaj gor na svoje mesto. Peter jo blagoslovi, jo napoti na obravnavo v sprejemno pisarno in jo povabi k maši.

Utrujen je. V treh urah, odkar sem prišla, je sprejel dve novi ženski in se poslovil od enega od štiri tisoč petsto ljudi, ki jih je že pokopal tukaj. Vozil naju je naokoli, ob vsem tem pa še pripovedoval in prevajal. Vse z nasmeškom na obrazu.

»Počivat grem. Tudi vi se spočijte. Se vidimo pri večerji.«

Odidem v sobo in na hitro razpakiram stvari. Imam pograd in posteljo. Hitro se odločim, da bo pograd služil namesto omare. Zložim vse iz potovalke in pripravim kupček oblačil, ki jih bom razdelila med otroke. Predvsem deklice.

»Večerja! Gremo jest,« slišim nežen glas z dvorišča.

Prisrčno. Peter je dekleta naučil osnovnih slovenskih besed. Ne odlašam. Stopim ven, skozi odprtino poveznem ključavnico in zaklenem vrata. Na poti čez dvorišče me ustavi.

»Vidite te otroke? Ne gredo domov na kosilo. Niti na večerjo. Ker jih nihče ne kliče, ker jim nihče nič ne pripravi. Doma nimajo hrane. Zanje imam te arašide.«

Vsakemu da pest slanih oreščkov. Med tednom otroci jedo v šoli. Peter je namreč poskrbel, da vsi, ki se šolajo, dobijo en topel obrok. Med vikendi so nekateri lačni, zato cele dneve preživljajo pri njem na dvorišču, saj vedo, da bodo tam zagotovo dobili kaj za pod zob. Doma navadno jedo zvečer. Če sploh. Kuhan riž. Morda kaj zelenjave. In pijejo riževo vodo. Večerja je glavni obrok, ker je težko zaspati lačen. Čez dan se že nekako zamotijo.

Se sprašujete, kaj je riževa voda? Pri kosilu sem jo želela okusiti. Končno sem se opogumila in vprašala:

»Kaj pijejo dekleta?«

»Riževo vodo.«

»Kakšno riževo vodo? Lahko poskusim?«

Peter mi odsvetuje. Reče, naj si prihranim to izkušnjo. Riževa voda ni nič drugega kot voda, v kateri se je kuhal riž. To navadno pijejo majhni otroci, da niso lačni, saj tako z vodo dobijo vsaj nekaj hranljivih snovi, poleg tega pa je prekuhana, torej pitna, te pa ni na pretek.

»In potem nekateri to pijejo še naprej v odraslih letih, kot spomin na dom, na otroštvo. Tega so vajeni od doma.«

Ali pa enostavno zato, da jih nasiti. Kljub temu da imajo dekleta pri očetu Pedru vedno na voljo vodo ali čaj, še vedno pijejo toplo riževo vodo. Nekatere si vanjo dodajo sladkor, da je še bolj hranljiva.

»Veste, nekateri v celem dnevu pojedjo samo kepico ali dve kuhanega riža, vmes pa pijejo to vodo.«

Odhitim v sobo, da si z vlažilnimi robčki obrišem roke. Počasi se navajam, da ne trošim vode za umivanje rok, nato pa odidem v jedilnico, kjer kot pri kosilu vsi tiho in mirno sedijo za mizo ter čakajo na hrano. Tik preden si razdelijo obrok, zapojejo molitev. Pesem mi je všeč, zato jo zbrano poslušam in si zapisujem besede. Kasneje izvem, kaj pomenijo.

*Blagor tistim, ki so lačni,
blagor lačnim,
blagor žejnim.
Božja resnica,
ker Kristus jim jo bo dal.*

Pesem v meni vzbudi občutek hvaležnosti, da sem lahko z njimi. Da z mano delijo tako zelo intimne trenutke, da mi dovolijo videti skrivne kotičke svojih življenj. Pesem sprosti, a hkrati napoji z voljo in energijo. Ko odpojejo, se Peter razgovori o novicah, ki jih je prebral med počitkom.

»Hamas je napadel Izrael. Zgodilo se je. Kako se lahko ljudje med seboj pobijajo? Od kod si lahko nekdo lasti takšno moč, da ubija druge in ob tem zapravlja celo premoženje. Pa še potres je bil v Pakistanu.«

Ne želim preveč razpravljati. Ne poznam ga še tako dobro, ne vem, kako občutljiv je in koliko si sploh želi govoriti o

tem. Mi je pa popolnoma jasno, da je na tekočem o dogajanju po svetu in da redno spremlja medije.

Vpraša me, kdo je zdaj predsednik slovenske vlade.

»Ni več Janez Janša, kajne?«

»Ne, Robert Golob je.«

»Aha, sem vedel, da se je spremenilo.«

Pove mi, da bodo na Madagaskarju kmalu predsedniške volitve. Aktualni predsednik naj bi v torek prišel k nam, v Akamasoo. Tu namerava organizirati prvi shod svoje predvolilne kampanje.

»Želel ga je organizirati na našem hribu, ker mu je tu kaj lepo. In me je povabil, naj se pridružim, naj s svojo prisotnostjo podprem njegovo kandidaturo. Nisem še zavrnil njegove prošnje, a sem se odločil, da se ne bom udeležil tega shoda. Ne potrebujem politike v svojem življenju. Čeprav ga zelo spoštujem, se nočem vpletati.«

S službo za odnose z javnostmi se je dogovoril, da jim v ponedeljek dokončno sporoči, ali bo sprejel predsednika in prišel na njegovo zborovanje.

Za sladico so banane. Oh, kako se jih razveselim. Tiste mini, dosti manjše od naših. In predvsem slajše in okusnejše. Vzamem dve, vsako prepolovim in polovičke razdelim otrokom, ki so še vedno na dvorišču. Preden zapre vrata svoje hiše, Peter pove:

»Anja, ob pol sedmih je zajtrk. Navadno imamo kavo in kruh. Bo to v redu za vas?«

Med pogovorom sem ga prosila, naj me tika, pa mu ne gre. Vljuden je. Uvideven. Ves čas prevaja pogovore v oba jezika. Meni iz malgaščine v slovenščino, njim iz slovenščine v malgaščino. Želi, da smo vsi ves čas vključeni. Izjemno dobro se zna prilagoditi prav vsem situacijam.

Praznovanje

V dvoje je lažje živeti. Če eden pade, ga drugi pobere.

MALGAŠKI PREGOVOR

Jutri bo prva nedelja, ki jo bom preživela s Petrom Opeko. Prva sveta nedelja, kot jo imenujejo v Akamasoi, ko bom lahko na lastne oči videla, zakaj so njegove maše prava praznovanja in zakaj jih tako imenujejo.

Pravi, da ima vsako nedeljo štiri maše. Prva je zjutraj pred dejansko mašo, ko ga na parkirišču pred cerkvijo ustavljajo verniki in prosijo za blagoslov. Druga je na odru, ko ljudje v dolgih vrstah mirno čakajo na spoved. Kar tam, pred vsemi, na hitro. Potem sledi tretja, tista prava, ki navadno traja tri do štiri ure. In čisto na koncu še zadnja, četrta – sprejem za tiste, ki potrebujejo blagoslov in so prišli prosit za pomoč. Med njimi bo tudi gospa z velikim izrastkom na vratu.

Jutri naju torej čaka dolg in pester dan, zato ne oklevam in se odpravim v sobo k počitku.

A ni tako enostavno. Pred mano je nov izziv. Kako se umiti? Na hodniku imam ogromen petdesetlitrski sod, tri vedra in dve manjši pollitrski merilni posodici. V kopalnici je kabina za prhanje, seveda brez tekoče vode. Vedra sem si napolnila že popoldan in se odločila, katero bo za tuširanje, katero za umivanje rok in v katerem bo voda za splakovanje stranišča.

Stopim v kabino, se polijem z vodo in namesto tekočega mila raje uporabim vlažilne robčke, ki jih prej namočim v vodo, saj je tako porabim manj za splakovanje. Nato si umijem še zobe in ležem v posteljo. Ob 22.00 – vsaj dve uri prej kot po navadi doma. Pred mano je prva noč v začasnem domu.

Lajež odmeva po mestu, ki že zdavnaj spi. Ulični psi imajo borbe in mi ne pustijo spati. Že po prvem dnevu sem polna nepredstavljenih vtisov. Izvedela sem, kaj vse počne misijonar, kako poln je njegov dan in kdo vse ga potrebuje. Utrujena sem. Prijetno utrujena, kot pravijo. Ne razumem, kako lahko Peter tako živi iz dneva v dan že petintrideset let.² Skoraj vse moje življenje. Neutruden je. Bolj ko ga opazujem, jasnejša postaja slika, kaj je tisto, kar ga še dodatno polni z energijo. Vsaka prošnja za pomoč, vsak tihi vzklík, da ga nekdo potrebuje, ga ženeta naprej. Še višje. In s še večjo vnemo. Noben izziv ga ne izčrpa.

Poskušam umiriti misli in zaježiti navdušenje nad človekom, ki vrača vero v dobro, v skupnost, v mesto, kjer se da sobivati v strpnosti, prijateljstvu in bratstvu. Nad nekom, ki ves čas neutrudno hiti po ulici in rešuje življenja. Nad nekom, ki vsakemu mimoidočemu nariše nasmeh na obraz. Poskušam najti besedo, ki bi ga lahko opisala bolje kot nadčlovek, ker mi je jasno, da je v knjigi ne bom mogla neštetokrat uporabiti. Med brskanjem po besedišču utonem v spanec.

Po manj kot šestih urah spanja me ob 6.00 zbudi budilka. Hitro se oblečem, uredim in odidem na zajtrk.

»Dobro jutro, Anja! Kako ste spali? Je bilo udobno? Vas je kaj zeblo?«

»Sredi noči sem se prebudila, ker mi je bilo malo hladno, pa sem se ogrnila še z eno odejo in zaspala nazaj.«

Kramljava, medtem ko dekleta kuhajo kavo in na mizo nosijo kruh, maslo, marmelado in med.

»Vau, slovenski med imate?«

»Ja, vsakič, ko pride na obisk kdo iz Slovenije, prinese kaj slovenskega. Ne jem ga pogosto, da mi ga ne bi prehitro zmanjkalo,« se nasmehne.

2 | Mesto Akamasoa je začelo nastajati aprila 1989, Peter Opeka pa je leta 1990 s somišljeniki ustanovil Humanitarno združenje Akamasoa.

Reče, da je danes gospodov dan in torej najprimernejši trenutek, da sprejme mojo prošnjo po tikanju.

»Če Gospod vse tika, zakaj se ne bi še midva,« me pogleda z nežnimi modrimi očmi in me objame.

Njegov objem je pristen in ljubeč. Podari ga, ko iskreno začuti. In takrat pride iz srca. Kot vsaka njegova beseda, vsako njegovo dejanje, vsaka njegova maša.

Vsebina zanjo je že pripravljena. Na papir si je izpisal nekaj iztočnic, sicer pa se raje prepusti, da ga vodita srce in Božja volja, pravi.

Bila sem krščena. Takrat vsa nebogljenca. Starši so najverjetneje sledili tedanjim trendom. Nisem se zavedala, kaj so mi položili v zibelko. Kdo ve, kaj bi se zgodilo, če bi se lahko o prvem zakramentu, s katerim krščenec postane kristjan, odločali kasneje, modrejši, v zrelejših letih.

Drugih zakramentov nimam. Oma je sicer želela drugače in je vseskozi močno upala, da bom uslišala njene prošnje in nosila tisto lepo obleko, ki mi jo je nameravala kupiti za birmo. Pa je nikoli nisem oblekla. Nisem bila vzgojena v tem duhu. Ne hodim v cerkev, nisem verna in ne zaupam ustanovi, ki vodi verujoče. Zaupam sebi. In verjamem tudi v tisto nekaj, kar nas vodi. V valovanje energije in duše, ki nas obkrožajo. V zrak, ki ga dihamo, in ljudi, ki nas obdajajo. Verujem v nekaj več, v nekaj neotipljivega. V toplino energije, ki se pretaka med ljudmi. Naj bo ta energija nekomu Bog, drugemu bog in tretjemu predmet, ki mu prinaša srečo. Naj se vsak posameznik odloča, kaj ga vodi, samo da ga polni in navdaja z upanjem.

Peter Opeka je živi dokaz, da nekateri energijo res oddajajo. Želela sem, da me sprejme takšno, kakršna sem. Od vsega začetka sem bila iskrena. Povedala sem mu, kdo sem in kakšna so moja prepričanja.

»Z veseljem ti podelim preostale zakramente, če se kdaj odločiš.«

Povsem brez očitkov, pregovarjanja ali obsojanja je sprejel mojo zgodbo. In vse nadaljnje korake prepustil toku življenja – naj se zgodi, kot se mora. Kot sta se očitno *morala* spoznati slovenski misijonar in malgaška naravoslovka.

»*Mademoiselle* Bao je življenje posvetila svojemu ljudstvu namesto karieri. Ni sestra usmiljenka. Podobna ti je. Rada pomaga ljudem in ni redovnica. Je moja sestra, najboljša sodelavka in moja desna roka. Skupaj se borimo proti revščini, poudarjamo pomen vzgoje in izobrazbe ter želimo, da bi vsak otrok imel in ohranil dostojanstvo.«

Nižje postave, s spetimi temnimi in skodranimi lasmi, temno poltjo in iskrivimi očmi. Oseba, pri kateri že ob prvem pogledu začutiš, da pri njej domujeta prijaznost in toplina. Ženska, na katero se lahko zaneseš. Nekdo, ki ima odgovore na vsa vprašanja. Menda, vsaj tako mi je rekel Peter. Vse to je gospodična Bao.

Navadno je nekje v bližini, na dosegu roke, če jo kdorkoli potrebuje. Danes je še nisem videla, zato ga vprašam, kje živi, ker nisem popolnoma prepričana, da v isti hiši, kjer sem nastanjena jaz. Predvsem pa me zanima, kakšna je pravzaprav njena naloga.

»Nimamo pomembnih položajev – predsednik, tajnik, blagajnik. Jaz sem vaš služabnik, kaj so pa vsi preostali? Vsi smo služabniki drug drugemu. Nihče ni višje ali nižje. Razlika med nami je samo v tem, ali smo služabniki s popolnim zavedanjem in prepričanjem ali brez.«

Rad bi, da bi gospodično Bao sama bolje spoznala.

»Tam živi, na drugi strani tlakovane ulice,« pravi. »Šla boš do nje,« doda, »ampak ne zdaj, zdaj je čas, da greva k maši.«

Sedeva v avto. Omeni, da bi veliko raje kot z avtom vsako nedeljo šel peš k maši, kot to počno vsi drugi, ampak ker

ga po obredu navadno čakajo številni opravki in mu že tako zmanjkuje časa za vse, mu ne preostane drugega, kot da se večinoma vozi.

»Med korono sem ves čas pešočil. Tako sem lahko že na poti pokramljal z vaščani.«

Peter je edini, ki ima »svoj« avto. Vsi drugi so službeni; uporabljajo jih za nujne prevoze in dostavo.

»To je eden od mnogih slovenskih avtomobilov, ki jih imamo v Akamasoi.«

»Slovenskih? Vam jih je podarila slovenska vlada?«

»Teh ne, vlada navadno pomaga finančno. Preprosti ljudje so nam jih poklonili v sklopu akcije MIVA. Tudi rešilni avto smo dobili iz Slovenije. Ko sem bil na obisku na francoskem otoku Reunion, so mi rekli, da sem precej slaven. In sem jim odvrnil, da če bi bilo to res, mi ne bi podarjali rabljenih avtomobilov, ampak nove,« mi v smehu pripoveduje in doda, kako zelo si želi, da bi nekega dne dobili povsem novo vozilo.

Še preden speljeva z dvorišča, k avtu ponovno pristopi gospa z velikim izrastkom na vratu. Peter se na hitro pogovori z njo in jo napoti v sprejemno pisarno.

»Že štirideset let ima to bulo, izrastek, najverjetneje tumor na vratu. Le kako ji nihče ne more pomagati ... V Tani bi jo lahko operirali, vse je bilo že dogovorjeno, ampak ji ni uspelo zbrati dovolj denarja za operacijo. Pa še mož ji je umrl. Kaj naj drugega, kot da ji dam razliko, ki ji manjka?«

Cerkev, kamor sva namenjena, stoji na vrhu sosednjega hriba. A to ni cerkev, kakršnih smo vajeni pri nas.

»Ne potrebujem zlata, velikih oltarjev in lesenih klopi, da nagovorim ljudi. Samo veliko prostora, da so pri maši lahko prisotni vsi, ki si to želijo.«

Velika športna hala s tribunami je najboljši prostor. Ko pripeljeva na parkirišče pred vhodom, naju v trenutku obkoli ljudje. Ljudje s problemi. Ljudje s prošnjami. Tisti bolni. Stari in mladi. Pa tisti z veliko vere in nade.

»Enaindvajset let je stara. Dva otroka ima, oba imata po šest prstov. Prišla me je prosit za blagoslov, ker gresta kmalu na operacijo. Ki jo bomo, seveda, plačali mi,« mi Peter sproti prevaja. Za zdravljenje težjih bolezni in operacije morajo ljudje na svoje stroške voziti v Tano.

Na vsakem koraku kakšna žalostna zgodba. Naslednja k njemu pristopita oče in mama s tremi otroki. Ženska v rokah drži dve plastenki vode. Zaupa se Petru in čaka na njegov odziv. Ne razumem, o čem se pogovarjata, a ko zagledam ogromne solze, ki ji polzijo po žalostnem licu, ko išče žarek upanja v Petrovih besedah, se v meni prebudijo čustva.

Pripoveduje in pripoveduje, njen mož pa molči in gleda v tla. Oče Pedro mu pridiga in mi sproti prevaja najpomembnejše. Pojasnjuje mu vlogo očeta. Moškega. Govori mu o ljubezni in vrednosti družine. Obrne se k meni:

»No, vidiš, to je že moja prva maša. Ko govorim s posamezniki, ki si želijo biti slišani.«

Peter se s trumo otrok počasi odpravi v kapelico, kjer najprej na kratko moli z njimi. Nato se preobleče in odide na oder – tam verniki v dolgi koloni čakajo na spoved. Že pred uradnim začetkom maše ob osmi uri je hala nabito polna. Ljudje se gnetejo na tribunah, vsak kotiček je zapolnjen. Pred vhodom stojijo oni, ki so prišli malce kasneje, pred odrom pa tisti zgodnji, ki upajo, da se bodo Petru tako lahko čim bolj približali.

Obred se začne. Ne gre za mašo v pravem pomenu besede, temveč bolj za praznovanje. Praznovanje življenja, praznovanje še enega tedna, ki so ga preživeli. Oblečeni so v pisana oblačila, najlepša, kar jih premorejo. Veselijo se, objeti v plesu in petju. To druženje je vrhunec njihovega tedna. To so njihovi najsrečnejši trenutki.

Vsi strmijo v Petra in ga tiho opazujejo. Nihče ne klepta. Kar naenkrat se po prostoru razširi glasba, ki se ji pridruži petje. Vsi ploskajo, ko se sprehodi po dvorani med dijaki

in visoko nad sabo nosi *Sveto pismo*. Stopi na oder in jih nagovori. Poslušajo njegove besede in očitno se jih dotaknejo. Sledijo ploskanje, vzklikanje, petje in spet ploskanje. Njegove molitve božajo. Govori malgaško in vsake toliko tudi francosko, ker je pri nedeljskih mašah prisotnih kar nekaj gostov iz Francije. Čeprav ne razumem njegovih besed, vlivajo ljubezen, spoštovanje in toplino. In pomirjajo. Pomirjajo odrasle, ki nimajo tekoče vode in so v sušni vročini žejni. Pomirjajo otroke, ki se raje kot doma igrajo na njegovem igrišču, ker se tam počutijo varne, zaželene in ker vedo, da jih bodo tam nahranili in napojili.

Imam dovolj časa za opazovanje ljudi. Obrazov. Pogledov. In predvsem mirnosti, ki jo podarjajo skupnosti. Peter rad reče, da je maša vedno »razprodana«. Prostor vsako nedeljo poka po šivih; ljudje stojijo tudi med vrati, ki jih nikoli ne zaprejo.

Petnajst minut po začetku ljudje še vedno prihajajo. Petrovi pomočniki od zunaj prinašajo dodatne lesene klopi in jih postavljajo tik ob rob igrišča.

Nihče se ne preriva, nihče se ne prepira ... Če nisi prišel pravočasno, boš pač stal pred vhodom ali nekje zunaj, v bližini, kjer je še dobro slišati dogajanje, čeravno se nič ne vidi. Pomembno je le to, da si »zraven«.

Zanima me, kakšno je stanje zunaj, zato se vmes na hitro sprehodim naokoli. Pred dvorano bi lahko naštela še nekaj manj kot sto ljudi. Govor in petje se pravzaprav kar dobro slišita, tako da so tisti, ki ostanejo zunaj, dejansko prikrajšani le za sliko.

Zamislil sem. Občutki so najverjetneje podobni tistim, ki jih človek začuti na razprodanem koncertu legendarnih Rolling Stonesov ali pa na razprodanem nogometnem finalu. Vzhičenost. Kurja polt. Neopisljivo nepredstavljen naboje, ki je prisoten v zraku. Velika večina ure vztraja brez požirka vode. Nastopajoči so brez odmora. Vodijo jih ljubezen, spo-

štovanje, toplina, sreča in pripadnost. Nekakšna nadčloveška energija, ki v ljudeh, nevajenih takšnih dogodkov, sproži solze brez poznanege vzroka.

Ko je Peter pred petintridesetimi leti začel maševati v Akamasoi, so mu po koncu maš v dolgih vrstah nosili darove. Mislili so, da je to edini način, kako ga prepričati, da ostane.

»Pa sem jih vprašal – kaj je to za en cirkus? Kaj je to za ena predstava? Ne potrebujem tega. Tu sem, da vam služim, ne pa da vi služite meni. Dal vam bom vse, kar vam pripada. Poskrbel bom za hrano, vodo, streho nad glavo, izobrazbo in zdravje.«

Toda za to potrebuje čas, denar, moč, energijo in voljo. Četudi slednja kdaj umanjka, jo mora poiskati.

»Vsak dan, vsak dan znova. Nihče me ne vpraša, kdaj imam čas. Ulica je moja pisarna. Ta ogromna dvorana, kjer smo zdaj, je moja katedrala. Katedrala bratstva, prijateljstva in ljubezni. Ne potrebujem Notre-Dáme. Lepa je, seveda, a moja je lepša. Brez blišča in zlatih oltarjev.«

Maša v njegovi cerkvi, športni dvorani, traja skoraj polne tri ure, ampak čas mi na betonski tribuni, kjer sedim, mine, kot bi trenila. Preplet veselih in nekoliko mirnejših pesmi, solze, ki pritečejo zaradi močnega čustvenega naboja, razširjajočega se po prostoru.

Ko se po maši Peter pred dvorano pogovarja z ljudmi in jim deli nasvete, me gospodična Bao predstavi drobnemu moškemu mojih let.

»Anja, to je profesor angleščine, o katerem sem ti včeraj pripovedovala,« mi reče pred vhodom v cerkev.

Ena večjih skrbi, ki so mi kratile spanec pred odhodom na Madagaskar, je bilo vprašanje prevajanja. Nisem bila povsem prepričana, kako se bom med vsemi temi ljudmi in njihovimi pripovedmi o težkih življenjskih preizkušnjah znašla brez znanja francoščine. Kako bom govorila z domačini, za

katere sem sklepal, da morda niso ravno najbolj večji angleščine. Skrbelo me je, da ne bom razumela tistih pristnih čustvenih besed, ki bodo razkrile njihove trenutke bolečine in popolne sreče.

Prevajalca potrebujem, mi je odzvanjalo v glavi še dva tedna pred odhodom. Nisem ga imela. V resnici nisem niti vedela, kje naj ga iščem. Pomislila sem celo, da bi mi pri prevodih pomagal Peter, a sem se zavedala, kako zelo dragocen je njegov čas, zato ga nisem želela obremenjevati še s tem.

Ko mi gospodična Bao predlaga profesorja angleščine, ki bi mi lahko pomagal pri intervjujih, se mi od srca odvali nekaj kilogramov težak kamen.

»Pozdravljena,« mi spoštljivo seže v roko in me gleda. Skoraj strmi vame.

»Oprosti za mojo slabo angleščino, že dolgo se nisem z nikomer pogovarjal v drugem jeziku kot v svojem,« se hiti opravičevati.

»Ne skrbi, odlično govoriš. Vse razumem, in to je najpomembnejše,« ga poskušam pomiriti.

»Govoriš morda tudi francosko?« poskusi srečo.

»Ne, žal ne. Italijansko in malo špansko, ampak dvomim, da nama to lahko pomaga. Gospodična Bao mi je predlagala, da se spoznava, ker potrebujem tvojo pomoč. Rada bi govorila z ljudmi, ki živijo tukaj, v Mestu dobrih prijateljev, ampak bom to težko speljala brez nekoga, ki obvlada malgaščino. Bi se morda lahko dogovorila, da se en dan dobiva in ti podrobneje pojasnim, kaj bi pravzaprav potrebovala?«

»Seveda, mogoče kar jutri po pouku. Lahko pridem do tebe. Saj živiš pri očetu Pedru, kajne?«

Izmenjava si številki in doda me na Facebooku.

Po kosilu, kot se za nedeljsko popoldne spodobi, počivam. Vmes skočim na nekakšen verouk, sedim z otroki na tleh in poslušam besede iz *Svetega pisma*. V malgaščini, kakopak.

Otroci si oguljeno berilo podajajo in povsem brez kakršnihkoli navodil in vodenja izpeljejo uro dolgo molitev.

Nedeljska večerja. Ni se še povsem stemnilo, ko me že pokličejo iz sobe:

»Anja! Pridi jest!«

Hrana je izjemno okusna, čeprav preprosta. Kuhan riž je stalnica jedilnika. Včasih testenine z zelenjavno omako, ki ji občasno dodajo meso. Pa okusna juha, navadno brez zakuhe, ker si jo polijejo čez riž. Med mojim obiskom skoraj vsak dan dobimo še sladico. Najbolj priljubljene so vsekakor Petrove palačinke z marmelado, flambirane z domačim slovenskim »šnopsom«. Čisto na koncu obeda pa za vsakega še banana ali dve. Ampak to ni tipično malgaško kosilo. Takšne hrane so deležni le najbližji in najtesnejši Petrovi sodelavci ter sirote, ki vsak dan kosijo z njimi. Domačini po navadi jedo samo kuhan riž.

Po večerji s Petrom še malce kramljava, potem pa se opraviči, da mora nekaj urediti v sprejemni pisarni. Po dveh minutah se vrne.

»Dojenček je pred vrati,« mirno pove.

Obstanem, saj sprva ne dojamem pomena slišanege. Drugi mirno izpustijo vse iz rok in odhitijo iz jedilnice. Sredi ulice pod ulično svetilko stoji pet žensk. Ena v naročju drži dojenčico, zavito v svetlo odejo. Onemim. Gospodična Bao mi pojasni:

»To ni nič posebnega. Nič nenavadnega. Skoraj vsak drugi dan nam kakšna obupana mati pred vrati pusti svojega otroka.«

Otroke prinesejo pred vrata, jih odložijo skupaj z vrečko oblačil in gredo. Kaj se zgodi z dojenčki? Iščejo mamo? Se ženske kdaj vrnejo nazaj po otroke? Nešteto vprašanj se mi podi po mislih, medtem pa se Peter že odpelje v dežurno lekarno po mleko v prahu in plenice.

»Najprej moramo poskrbeti za otroka. Najdemo mu nadomestno mater in ji zagotovimo vse, kar potrebuje. Navadno se javi kakšna ženska, ki že ima dojenčka in bo tako lažje skrbela za dva.«

Potem javijo odgovornim organom, da so dobili otroka in da ga bodo obdržali, da ne bi pozneje imeli nepričakovanih težav. Otroka običajno dajo družini, ki je pripravljena skrbeti zanj.

Nemo stojim med ženskami, ki se dogovarjajo, katera bo vzela otroka k sebi. Zdi se mi, da se je ena že javila in zdaj pestuje deklenco. Medtem se Peter vrne z vsemi potrebščinami. Končno nekdo, ki mi bo lahko podrobno pojasnil, kaj se dogaja.

»Vidiš, Anja, to je podoba ženske, ki je ob rojstvu ostala sama. Ženske, ki je rodila brez opore moža. Najverjetneje se niti ne zaveda, da je postala mati. Ta otrok je najbrž še pred rojstvom ostal brez očeta. Veliko je zgodb, ko partner ob novici o nosečnosti pobere šila in kopita in zapusti otroka. In potem ko mati ne zdrži pritiska in bremena, malček hitro ostane še brez matere. Če bi bil rojen v družini, kjer je prisotna ljubezen matere in očeta, kjer ga devet mesecev v sebi nosi ljubljena ženska, ki se zaveda materinstva, se kaj takega ne bi smelo zgoditi.«

Spomnim se ženske, ki ga je v nedeljo po maši prosila za blagoslov.

»Seveda sem jo blagoslovil, ampak sem jo vprašal zakaj. Vzela je mojo roko in si jo položila na trebuh. Bila je noseča. Želela je, da podelim blagoslov še nerojenemu otroku. Torej se je zavedala, da nosi življenje, novo bitje, ki ga mora spoštovati.«

Takšni primeri so redki, pove. Veliko je žensk, ki med nosečnostjo pijejo. Alkoholizem ni samo težava moških, obstajajo tudi ženske, ki jim ni mar za svoje zdravje, kaj šele za zdravje otroka.

»Ne zavedajo se, da v njih raste nova oseba, ki bo z rojstvom postala svobodna. Ženska je bila z moškim, on je odšel, ona pa je ostala z otrokom. Zapuščena ženska doživlja nosečnost kot poraz, nesrečo. In ko rodi, se počuti zlorabljeno.«

Noseče ženske blagoslavlja. Kaj pa tiste, ki zapustijo otroka in ga prepustijo na milost in nemilost ulici, potem pa pridejo prosit za usmiljenje?

»Če se ženska skesa, če to iskreno obžaluje, se je bom usmilil, brez dvoma, saj Bog vsakemu odpusti. Papež Francišek to velikokrat poudari. Vsi smo grešniki. Nobeni svetniki nismo. Te smo včasih ustvarjali kar sami. A – ta je pa svetnik. Ampak ne veš, kaj vse je v ozadju. Bog odpusti vsakemu, ki prizna napako, ki jo obžaluje, ki jo v duši, v duhu, v svoji zavesti čuti. In jaz sem samo odposlanec, gospodar ničesar nisem. Sem samo služabnik, ki je bil poslan oznanjati blagost, ljubezen, medsebojno pomoč, bratstvo. Kako naj nekomu rečem, ej, ti, in ga oštejem?«

Včasih, pravi, je govoril glasneje, še posebej, ko je ošteval prisotne. Potem so se začeli spraševati, kaj se dogaja v spovednici, da vpije.

»Ampak tu in tam je koga res treba nadreti,« se nasmehne in mi hiti pojasnjevati dalje. »Papež pravi odpuščajte, bodite Jezusovi prijatelji, tudi vi ste grešniki. Če pridejo ljudje k spovedi, jim odpustite grehe, bodite ponižni, široki, ker tudi Bog odpušča.«

Usmiljenje ne sme biti selektivno. Če je nekomu za dejanje iskreno žal in prosi za usmiljenje, se ga usmilite. Če pa ni obžalovanja, potem tudi usmiljenja ni, je jasen.

»Če namreč posameznik ne sprejme svojega dejanja, ne more sprejeti usmiljenja. Ljudje smo svobodna bitja. Bog nam je dal svobodo in želi z nami narediti zavezo. Ampak če jaz svobodno odklanjam to zavezo, potem odklanjam Božje življenje. In iz tega Božjega življenja izhajajo moja dejanja, moje usmiljenje in moje odpuščanje.«

Ljudje, ki zavračajo svobodo, voljo in zavedanje, ki jim jih je dal, zavračajo življenje in sprejemajo smrt, nadaljuje.

»Tisti se nikoli ne bodo iskreno pokesali in priznali svojih dejanj. Taki se sami izključujejo iz Božjega usmiljenja. Nekdo, ki počne zlonamerne stvari, ki ne obžaluje svojih dejanj, se sam izključuje.«

Njegove besede so skrajno resne. Ve, kaj govori, najverjetneje o tem pridiga tudi ob nedeljah, in vsega tega mi ne pojasnjuje nič kaj manj tekoče, čeprav govori v slovenščini, ki je ne uporablja vsak dan.

»Tudi jaz bom nekega dne umrl. Ampak vem, da bom nekako živel v kraju, kjer je Bog. Kje je ta kraj, si nihče ne more zamisliti. Vse so samo prisprodebe, kajti nihče ne more opisati Božjega kraljestva, saj ga še ni videl. Toda ljudje imamo domišljijo. Znamo razmišljati, smo pametni, imamo veliko zakladnico besed in pišemo. In včasih kje preberemo, da če je nekje tako lepo kot v nebesih, bi vsi želeli tja.«

Nebesa. Pekel. Za tamkajšnje razmere je Akamasoa raj na zemlji. Najrevnejšim prebivalcem Madagaskarja ponuja najboljše možnosti za življenje. Večina, ki pride sem, ne želi več oditi, mi zaupa Peter. Življenje je, obstaja, živijo ga, ampak kakšno je, to so njegove skrbi ...

»Ne bom si belil glave, niti domišljal si ne bom, kaj se zgodi, ko umremo. Naj bo eno lepo presenečenje. Če si skušal biti iskren, pošten, četudi si delal napake, če si iskreno prosil za odpuščanje, če se nisi imel za nekaj več od drugih, jih nisi poniževal in si delal za skupno dobro ... Takšnemu človeku se ni treba bati smrti.«